T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/344
KARAR NO : 2024/500
KARAR TR : 04/11/2024

ÖZET: 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 40. maddesinin 1. fıkrasının (l) bendi uyarınca verilen ürünlerin toplatılması kararının iptali istemiyle açılan davanın, toplatılma kararı mülkiyetin kamuya geçirilmesi niteliğinde bulunduğundan, Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27/1. maddesi uyarınca ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. B. v. G. S. L. Ş.
Vekili : Av. A. A. E.
Davalılar : 1- Tarım ve Orman Bakanlığı
2- Avcılar Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Avcılar Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünün 10/01/2024 tarih ve E-17824629-858-12771267 sayılı toplatılma idari yaptırım kararı ile; adresinde bulunan H. G. Ç. ünvanlı işletmede 31/03/2024 tarihinde yapılan kontrolde, A. B. v. G. S. L. Ş. tarafından üretilen A. K. isimli 010 parti nolu, 31/08/2023 tavsiye edilen tüketim tarihli gıdada yabancı madde (zeytin yaprağı) tespit edildiğinden, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 40. maddesinin 1. fıkrasının (l) bendi uyarınca toplatılma idari yaptırımı uygulanmasına karar verilmiş, kararın tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde söz konusu ürünlerin piyasadan toplatılması gerektiği, verilen sürenin bitmesinden sonra, ürünlerin piyasadan toplatılmadığının resmi kontrollerde tespit edilmesi durumunda 5996 sayılı Kanun'un 22/2. maddesi uyarınca idari para cezası uygulanacağı ve ürünlerin bakanlık tarafından toplanarak toplama masraflarının iki katının ürünü üreten firmadan tahsil edileceği ihtar edilmiştir.

2. Davacı vekili, Avcılar Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünün 10/01/2024 tarih ve E..12771267 sayılı toplatılma idari yaptırım kararının iptaline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Küçükçekmece 2. Sulh Ceza Hakimliği 07/02/2024 tarih ve D.İş. No.2024/933 sayılı kararı** ile, başvuru dilekçesinin görev yönünden reddine karar vermiş, verilen karara yapılan itiraz, Küçükçekmece 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 05/03/2024 tarih ve D.İş.No:2024/2059 sayılı kararı ile kesin olarak reddedilmiş ve karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Muteriz vekili dilekçesinde özetle; Avcılar Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünce verilen E-17824629-858-12771267 sayılı karar ile toplatılma İdari Yaptırım kararın hukuka aykırılık teşkil ettiğini belirterek iptalini istemiştir.

5326 sayılı Kabahatler Kanununun "Genel kanun niteliği" başlıklı 3 üncü maddesi;

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden gNI4BNu - ZlQDDNT - nZAztJT - WhsPkQ= ile erişebilirsin

"(1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır." hükmünü amirdir.5326 SK'nın 3/1 maddesi gereği bu Kanunun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri ancak diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanabilecek olup, bir idari yaptırım kararı aleyhinde sulh ceza hakimliğine başvurulabilmesi için ilgili kanunda açıkça idari yargı yerinin görevlendirilmemiş olması gerekmektedir.

Muteriz şirkete Avcılar Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünce verilen E-17824629-858-12771267 sayılı karar ile toplatılma İdari Yaptırım kararına karşı başvuru merciin idare mahkemeleri olması sebebiyle başvuru yönünden 5326 sayılı Kanunun 28/1-b maddesi gereğince Hakimliğimizin görevsizliğine..."

4. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **İstanbul 6. İdare Mahkemesi 03/06/2024 tarih ve E.2024/687 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Küçükçekmece 2. Sulh Ceza Hakimliği 07/02/2024 tarih ve D.İş. No.2024/933 sayılı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, dosya incelemesinin Uyuşmazlık Mahkemesinde karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta, mülkiyetin kamuya geçirilmesi amacıyla verilen toplatma kararının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5996 sayılı Kanun'da idari tedbirlere karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği toplatma kararının mülkiyetin kamuya geçirilmesi amacıyla verildiği anlaşılmıştır.

Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümlerinin dikkate alınacağından, idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesi amacıyla verilen toplatma kararına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.."

6. İstanbul 6. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun, *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Kanunun amacı, gıda ve yem güvenilirliğini, halk sağlığı, bitki ve hayvan sağlığı ile hayvan ıslahı ve refahını, tüketici menfaatleri ile çevrenin korunması da dikkate alınarak korumak ve sağlamaktır."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden gNI4BNu - ZlQDDNT - nZAztJT - WhsPkQ= ile erişebilirsin

8. 5996 sayılı Kanun'un *"Gıda ve yem güvenilirliği şartları"* başlıklı 21. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Gıda güvenilirliği şartları aşağıda belirtilmiştir:
(...)
(5) Gıda kodeksine aykırı gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzeme üretilemez, işleme tâbi tutulamaz ve piyasaya arz edilemez. ..."

9. 5996 sayılı Kanun'un, *"Sorumluluklar"* başlıklı 22. maddesinin 2. fıkrası şöyledir:

"(2) Gıda ve yem işletmecisi ürettiği, işlediği, ithal ettiği, satışını veya dağıtımını yaptığı bir ürününün, gıda ve yem güvenilirliği şartlarına uymadığını değerlendirmesi veya buna ilişkin makul gerekçelerinin olması durumunda, söz konusu ürünü kendi kontrolünden çıktığı aşamadan başlamak üzere, toplanması için gerekli işlemleri derhal başlatmak ve konu ile ilgili Bakanlığı bilgilendirmek zorundadır. Gıda ve yem işletmecisi, ürünün toplanması gerektiğinde, toplanma nedeni hakkında tüketiciyi veya kullanıcıyı doğru ve etkin olarak bilgilendirmek ve gerekli hâllerde, insan sağlığını korumaya yönelik alınacak tedbirlerin yeterli olmaması durumunda, tüketiciye veya kullanıcıya ürünün iadesi için çağrıda bulunmak zorundadır.
....."

10. 5996 sayılı Kanun'un, *"Gıda ve yemde izlenebilirlik ve etiketleme, sunum ve reklâm ile tüketici haklarının korunması"* başlıklı 24. maddesinin 4. fıkrası şöyledir:

"(4)Gıda ve yemde taklit ve tağşiş yapılamaz. (Ek cümle:28/10/2020-7255/29 md.) Taklit ve tağşiş yapılmış ürün işleme tabi tutulamaz, piyasaya arz edilemez."

11. 5996 sayılı Kanun'un, *"Gıda ve yem ile ilgili yaptırımlar"* başlığı altında düzenlenen 40. maddesinin 1. fıkrasının (l) bendi şöyledir:

"(1) Gıda ve yem ile ilgili yaptırımlar aşağıda belirtilmiştir:
...
l) (Değişik:28/10/2020-7255/30 md.) 24 üncü maddenin dördüncü fıkrasına aykırı olarak taklit veya tağşiş yapılan gıda veya yemlere el konulur. Ürünler masrafları sorumlusuna ait olmak üzere piyasadan toplatılır. Piyasaya arz amacı dışında değerlendirilmesi mümkün olmayan ürünler işletmecisi tarafından Bakanlık gözetiminde imha edilir veya ettirilir. Piyasaya arz amacı dışında değerlendirilmesi mümkün olan ürünlerin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Taklit veya tağşiş yapılan gıda veya yemleri;
1) Üreten, ithal eden veya kendi adı veya ticari unvanı altında piyasaya arz eden gıda veya yem işletmecisine ellibin Türk lirasından,
2) İzlenebilirliğini sağlamadan piyasaya arz eden perakende gıda veya yem işletmecisine beşbin Türk lirasından, aşağı olmamak ve beşyüzbin Türk lirasını geçmemek kaydıyla, fiilden bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa fiil tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde biri oranında idari para cezası verilir. Fiilin üç yıl içinde birinci kez tekrarlanması durumunda üreten, ithal eden veya kendi adı veya ticari unvanı altında piyasaya arz eden gıda veya yem işletmecisine yukarıda belirtilen idari para cezalarının alt ve üst sınırları bir katı artırılarak uygulanır. Fiilin aynı süre içinde ikinci kez tekrarlanması durumunda, üreten veya ithal eden gıda veya yem işletmecisine bin günden üçbin güne kadar adli para cezası verilir ve gıda veya yem işletmecisi beş yıldan on yıla kadar bu sektördeki faaliyetinden men edilir. Fiili üç yıl içinde ikinci kez tekrarlayan kendi adı veya ticari unvanı altında piyasaya arz eden gıda veya yem işletmecisine ise ikiyüzbin Türk lirasından az olmamak ve iki milyon Türk lirasını geçmemek kaydıyla, fiilden bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa fiil tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde biri oranında idari para cezası verilir."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden gNI4BNu - ZlQDDNT - nZAztJT - WhsPkQ= ile erişebilirsin

12. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;

a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,

b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idari yaptırımların türleri ve sonuçları,

c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,

d) İdari yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolu,

e) İdari yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,

Belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır."

13. 5326 sayılı Kanun'un *"Tanım"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idarî yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır."

14. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel Kanun Niteliği"* başlıklı 3.maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

15. 5326 sayılı Kanun'un *"İdari Yaptırımlar"* ana başlıklı Üçüncü Bölümünün *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."

16. 5326 sayılı Kanun'un *"Mülkiyetin kamuya geçirilmesi"* başlıklı 18. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, ancak kanunda açık hüküm bulunan hallerde karar verilebilir.

(2) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, eşyanın;

a) Kullanılmaz hale getirilmesi,

b) Niteliğinin değiştirilmesi,

c) Ancak belli bir surette kullanılması,

Koşullarından birinin yerine getirilmesine bağlı olarak belli bir süre geciktirilebilir. Belirlenen süre zarfında koşulun yerine getirilmemesi halinde eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

(3) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar kesinleşinceye kadar ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından eşyaya elkonulabileceği gibi; eşya, kişilerin muhafazasına da bırakılabilir.

(4) Eşyanın mülkiyeti, kanunda açık hüküm bulunan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşuna, aksi takdirde Devlete geçer.

(5) Eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilebilmesi için fail hakkında idarî para cezası veya başka bir idarî yaptırım kararı verilmiş olması şart değildir.

(6) Kaim değerin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine de karar verilebilir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden gNI4BNu - ZlQDDNT - nZAztJT - WhsPkQ= ile erişebilirsin

(7) Mülkiyeti kamuya geçirilen eşya, başka suretle değerlendirilmesi mümkün olmazsa imha edilir.

(8) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, kesinleşmesi halinde yerine getirilir."

17. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(1) İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

18. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/11/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

19. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'In, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

20. Dava, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 40. maddesinin birinci fıkrasının (l) bendi uyarınca verilen ürün toplatılma kararının iptali istemiyle açılmıştır.

21. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

22. İncelenen uyuşmazlıkta, mülkiyetin kamuya geçirilmesi amacıyla *"Toplatılma İdari Yaptırım Kararı"* verildiği, söz konusu yaptırımın kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari tedbirler içinde sayılan yaptırımlardan biri, daha açık bir ifade ile 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5996 sayılı Kanun'da idari tedbirlere karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

23. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanması gerektiğinden ve görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, mülkiyetin kamuya geçirilmesi amacıyla verilen *"Toplatılma İdari Yaptırım Kararı"* na karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca adli yargı yerinin

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden gNI4BNu - ZlQDDNT - nZAztJT - WhsPkQ= ile erişebilirsin

görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul 6. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Küçükçekmece 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 07/02/2024 tarih ve D.İş. No.2024/933 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 6. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Küçükçekmece 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 07/02/2024 tarih ve D.İş. No.2024/933 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/11/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden gNI4BNu - ZlQDDNT - nZAztJT - WhsPkQ= ile erişebilirsin